

Bruxelles, 24.7.2020
COM(2020) 608 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Planul de acțiune al UE privind traficul de arme de foc pentru perioada 2020-2025

Planul de acțiune al UE privind traficul de arme de foc 2020-2025

Cuprins

1.	INTRODUCERE.....	2
2.	SUBIECTUL.....	3
3.	INIȚIATIVE ALE UE	6
4.	UN NOU PLAN DE ACȚIUNE AL UE PENTRU PERIOADA 2020-2025	8
4.1.	Stabilirea indicatorilor și raportarea	8
4.2.	Priorități generale	9
4.2.1.	Prioritatea 1: protejarea pieței legale și limitarea deturnărilor	9
4.2.2.	Prioritatea 2: obținerea unei imagini de ansamblu mai bune pe baza informațiilor disponibile	10
4.2.3.	Prioritatea 3: creșterea presiunii asupra piețelor infracționale	11
4.2.4.	Prioritatea 4: intensificarea cooperării internaționale	12
5.	ACȚIUNI SPECIFICE PENTRU EUROPA DE SUD-EST ȘI PENTRU COOPERAREA ACESTEIA CU UE	13
5.1.	Adaptarea activităților la specificul regiunii	13
5.2.	O guvernanță modernizată pentru atingerea eficientă a obiectivelor	14
5.2.1.	Satisfacerea nevoilor de finanțare pentru a face față provocărilor	14
5.2.2.	O coordonare holistică pentru punerea în aplicare a activităților în Europa de Sud-Est	15
6.	CONCLUZII	16

1. INTRODUCERE

La începutul lunii iulie 2020, Europol, Franța și Țările de Jos au anunțat rezultatele unei ample anchete transfrontaliere comune împotriva unei rețele infracționale majore, care a condus la confiscarea a zeci de arme de foc automate în Țările de Jos. În timpul revoltelor din Dijon (Franța) de la sfârșitul lunii iunie, o serie de tineri s-au filmat cu mândrie ținând arme de atac și pistoale. În același timp, o operațiune de poliție din Spania a dezmembrat o rețea importantă de trafic de arme de foc, confiscând 730 de arme și efectuând 21 de arestări în întreaga țară. Aceste exemple ilustrează faptul că amenințarea reprezentată de armele de foc ilicite este reală. Activiștii de extremă dreaptă se află din ce în ce mai mult în centrul atenției pentru acumularea de arme. Acest lucru arată că armele de foc pot amplifica pericolul pe care îl reprezintă criminalitatea gravă și organizată, inclusiv terorismul. Se estimează că în UE, în 2017, 35 de milioane de arme de foc ilicite erau deținute de civili (56 % din numărul total estimat de arme de foc)¹. Potrivit acestor estimări, armele de foc ilicite depășesc ca număr armele de foc deținute în mod legal în 12 state membre ale UE².

În calitatea sa de zonă fără frontiere interne, UE a jucat un rol activ în combaterea acestei amenințări. Aceasta a consolidat, în special, legislația privind armele de foc, pentru a evita ca armele să intre în mâinile nepotrivite³. Organizațiile criminale active în UE obțin cea mai mare parte din armele de foc prin transformarea ilicită a armelor neletale și prin intermediul traficului de arme: fie prin transferuri ilicite între statele membre ale UE, fie prin contrabandă din afara Uniunii Europene (în special din Europa de Sud-Est)⁴. În ultimii ani, UE a sprijinit dezvoltarea coordonării ferme în materie de aplicare a legii în acest domeniu.

Continuă să existe numeroase provocări, fiind necesar un nou set de acțiuni prin care să se țină pasul cu provocările respective, astfel cum au fost identificate, printre altele, în evaluarea efectuată de Comisie asupra Planului de acțiune privind traficul de arme de foc între UE și regiunea Europei de Sud-Est (2015-2019)⁵. Uniunea Europeană, precum și partenerii săi, în special cei din Europa de Sud-Est, trebuie să se ridice la înălțimea provocărilor menționate, transformând traficul de arme de foc într-o prioritate intertematică în materie de securitate. Dat fiind caracterul cuprinzător și multidisciplinar al amenințării, numai un plan de acțiune unificat poate asigura un cadru coerent pentru cooperare, în vederea intensificării cooperării internaționale în funcție de nevoile specifice, de cerințe și de indicatorii de performanță.

Prin urmare, Comisia propune un plan unic de acțiune pentru statele membre ale UE și pentru partenerii din Europa de Sud-Est (Balcanii de Vest, Moldova și Ucraina), structurat în jurul a patru priorități specifice, cu scopul de a aborda lacunele și inconsecvențele juridice rămase în

¹ Small Arms Survey, „Estimating Global Civilian-held Firearms Numbers” (Estimarea numărului de arme de foc deținute de civili la nivel global), document de informare, iunie 2018. Set de date disponibil la adresa: http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/Weapons_and_Markets/Tools/Firearms_holdings/SAS-BP-Civilian-held-firearms-annexe.pdf.

² HU, IT, BE, AT, LT, LV, FR, DE, SI, PL, RO, NL.

³ A se vedea anexa 1 pentru informații suplimentare.

⁴ În sensul prezentului plan de acțiune, toți partenerii din Balcanii de Vest, Moldova și Ucraina vor fi denumiți, împreună, „Europa de Sud-Est”.

⁵ COM(2019) 293 final, 27.6.2019.

ceea ce privește controalele asupra armelor de foc, care îngreunează cooperarea polițienească. Prezentul plan de acțiune va defini activități în vederea unei înțelegeri comune și a unei modalități comune de abordare a amenințării pe care o reprezintă armele de foc ilicite.

2. SUBIECTUL

În 2019, Europol a observat că concluziile Evaluării amenințării pe care o reprezintă formele grave de criminalitate și criminalitatea organizată (*Serious and Organised Crime Threat Assessment* - SOCTA), pe care o realizase în 2017, rămân valabile, iar proliferarea și disponibilitatea armelor de foc ilicite în statele membre ale UE sporesc riscul folosirii acestora în atacuri teroriste și în criminalitatea organizată. Cu toate acestea, Europol a afirmat că „schimbările la nivelul modurilor de operare, al rutelor și al zonelor geografice afectate de unele activități infracționale pot indica o serie de schimbări și evoluții pe termen lung care afectează criminalitatea”. Traficul, distribuția și utilizarea ilicite de arme de foc „rămân o amenințare semnificativă”. În special, „au crescut vânzările de arme de foc dezactivate, reactivate și transformate”.⁶ Armele de foc ilicite sunt accesibile cu mai multă ușurință în mediul online (în special pe așa-numitul „internet negru”), fiind comercializate tot mai frecvent de infractori individuali, pe lângă grupările de crimă organizată. Armele de foc ilicite sunt în principal pistoale și puști (34 % și, respectiv, 27 % dintre armele confiscate).

Un studiu recent⁷ a identificat 23 de incidente de împușcare în masă produse în spațiul (semi)public în Europa în perioada 2009-2018, în urma cărora au fost ucise 341 de persoane. În 2015, Europol a consemnat 57 de incidente de terorism în care a fost folosită o armă de foc.⁸ În 2017, s-au folosit arme de foc în 41 % din toate atacurile teroriste, o ușoară creștere comparativ cu 2016 (38 %).⁹ Cazurile recente ale Eurojust confirmă faptul că, în mai multe rânduri, în atacurile teroriste au fost folosite arme de foc ilicite, iar rețelele de trafic de arme au interacționat cu teroriști individuali sau cu organizații teroriste. Coordonarea investigațiilor transfrontaliere de către Eurojust a condus, în mai multe cazuri, la confiscarea de arme de foc ilicite.

Astfel de tendințe sunt confirmate, în general, de cele mai recente date colectate de Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC)¹⁰: în 2016-2017, în UE, puștile de vânătoare reprezentau, în medie, 30 % dintre armele confiscate, urmate de pistoale (22 %), puști (15 %) și revolve (8 %), restul armelor fiind în majoritate mitraliere și pistoale mitralieră (2 %). La nivelul întregii Europe pare să se înregistreze o distribuție mai uniformă a armelor confiscate, între pistoale (35 %), puști (27 %) și puști de vânătoare (22 %). Europa este considerată unul dintre principalele puncte de pornire pentru fluxurile ilicite, însă aceste fluxuri rămân în principal în interiorul continentului. În plus, o mare parte dintre tipurile de

⁶ Europol, „Interim report of new, changing and emerging threats” (Raport interimar privind amenințările noi, în schimbare și emergente), Documentul 9037/19 al Consiliului din 8.5.2019.

⁷ Institutul Flamand pentru Pace, „Armed to kill” (Înarmat pentru a ucide), Bruxelles, 3 octombrie 2019.

⁸ Europol, TE-SAT 2017: Raportul privind situația și evoluția terorismului în UE.

⁹ Europol, TE-SAT 2018: Raportul privind situația și evoluția terorismului în UE.

¹⁰ UNODC (2020), „Global Study on Firearms Trafficking” (Studiu global privind traficul de arme de foc), Viena: UNODC, disponibil la adresa <https://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/firearms-study.html>.

arme confiscate nu sunt arme de foc (de exemplu, arme cu gloanțe oarbe și arme cu gaz), ceea ce evidențiază pericolul transformării acestor arme în arme de foc ilicite.

Europol și autoritățile de aplicare a legii subliniază faptul că bandele de răufăcători pe motocicletă fac trafic de arme de foc pe teritoriul UE. Multe dintre grupările de crimă organizată care fac trafic de arme de foc săvârșesc un spectru larg de infracțiuni, fiind implicate și în traficul de droguri, în infracțiuni organizate contra patrimoniului, în introducerea ilegală de migranți, în spălarea de bani și în infracțiuni violente. În unele state membre (precum Suedia și Danemarca) s-a înregistrat o creștere semnificativă a numărului de omucideri și de alte infracțiuni violente, precum și o creștere raportată a utilizării de arme cu potențial letal, precum armele de foc, cuțitele și explozivii. În 2017, în Suedia s-au înregistrat 40 de decese provocate de arme de foc, cu 33,3 % mai multe decât în anul precedent¹¹.

Mai multe rapoarte de evaluare a amenințărilor, realizate de Europol, au confirmat faptul că Balcanii de Vest rămân în continuare una dintre principalele regiuni de origine a traficului către UE¹² și au precizat că trebuie intensificat fluxul de informații și date operative între UE și Balcanii de Vest. Amenințarea constantă din această regiune a fost confirmată prin mai multe studii, cel mai recent dintre acestea¹³ subliniind că armele folosite în atacurile teroriste din UE „au fost achiziționate pe piețe locale de arme de foc ilicite și s-a constatat că proveneau din Balcani”. Același studiu a identificat, de asemenea, zona Balcanilor ca fiind „principalul furnizor de arme de foc ilicite din Europa” și a evidențiat „legătura dintre Balcani și armele de calibru mic folosite în statele membre ale UE în diferite tipuri de activități infracționale”. Aceste fapte sunt confirmate de cel mai recent studiu global al UNODC privind armele de foc,¹⁴ potrivit căruia Balcanii de Vest rămân o sursă de arme de foc ilicite, în special de puști de asalt, ca urmare a diferențelor semnificative de preț față de Europa de Vest.

Cooperarea în materie de asigurare a respectării legii la nivel internațional și în interiorul UE prezintă un potențial semnificativ de îmbunătățire. Există în continuare divergențe între cadrele juridice și definițiile naționale, care împiedică abordările comune și pot fi exploatare de către infractori. Statele membre sunt încă departe de a fi transpus și pus în aplicare pe deplin Directiva privind armele de foc¹⁵. La 24 iulie 2019, Comisia a trimis 20 de avize motivate statelor membre care nu notificaseră transpunerea completă a directivei¹⁶. În plus, în

¹¹ Studiul global al UNODC privind omuciderile, 2019.

¹² Rapoartele Europol: „Threat Assessment Report on Illicit Trafficking in Firearms” (Raport de evaluare a amenințării reprezentate de traficul ilicit de arme de foc) (EDOC#673806v7A din iunie 2013), Notificare de informare (19/2014), „Firearms in the hands of Terrorist in Europe” (Armele de foc în mâinile teroriștilor din Europa) (EDOC:#759937v3; mai 2015).

¹³ „Strengthening Resilience in the Western Balkans: Mapping Assistance for SALW Control” (Consolidarea rezilienței în Balcanii de Vest: cartografierea asistenței pentru controlul SALW), Small Arms Survey, septembrie 2018.

¹⁴ UNODC (2020), „Global Study on Firearms Trafficking” (Studiu global privind traficul de arme de foc), Viena: UNODC, disponibil la adresa <https://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/firearms-study.html>.

¹⁵ Directiva (UE) 2017/853 din 17 mai 2017 de modificare a Directivei 91/477/CEE a Consiliului privind controlul achiziționării și deținerii de arme, JO L 137, 24.5.2017, p. 22.

¹⁶ La 15 aprilie 2020, 17 state membre comunicaseră transpunerea integrală (AT, BG, DE, DK, IE, EL, EE, FR, HR, IT, LV, LT, MT, NL, PT, RO, FI).

decembrie 2017, Comisia a publicat o evaluare a aplicării Regulamentului (UE) nr. 258/2012 privind importul, exportul și tranzitul de arme de foc pentru uz civil, care a identificat lacune cauzate de lipsa unei puneri în aplicare omogene¹⁷. Aceasta a fost urmată, în aprilie 2018, de o recomandare în care se solicita consolidarea normelor UE pentru a îmbunătăți trasabilitatea și securitatea procedurilor de control la import și export pentru armele de foc, precum și cooperarea dintre autorități în lupta împotriva traficului de arme de foc¹⁸.

În pofida eforturilor, în special a studiului global al UNODC privind armele de foc, finanțat de Comisie, imaginea de ansamblu rămâne incompletă, deoarece nu există date cuprinzătoare și comparabile privind armele de foc confiscate pe întreg continentul. Schimbul de informații în scopul acumulării de date operative și al creării de profiluri este limitat de restricțiile impuse de dreptul național în ceea ce privește comunicarea informațiilor (inclusiv a datelor fără caracter personal, precum datele balistice) în afara unei investigații specifice. Problema este accentuată de lipsa de comunicare și de coordonare între diferitele administrații de la nivel național și transnațional. În 20 de state membre ale UE¹⁹ și în 4 state partenere din Balcanii de Vest²⁰ există o formă de punct focal privind armele de foc. Totuși, aceste puncte nu dispun adesea de competențele adecvate (pentru controlul administrativ, colectarea de date privind asigurarea respectării legii, accesul la baze de date, urmărirea armelor, cooperarea internațională și criminalistică) și de personalul corespunzător, astfel cum se recomandă în orientările pentru bune practici elaborate de experții naționali în domeniul armelor de foc.²¹

În plus, traficul de arme de foc nu este incriminat într-o manieră uniformă: nu toate transferurile transfrontaliere neautorizate de arme sunt considerate trafic, ceea ce contravine Protocolului Națiunilor Unite privind armele de foc²². Din acest motiv, uneori nu este asigurată respectarea legii și nu sunt aplicate sancțiuni. Confiscarea veniturilor obținute în urma infracțiunilor care constau în traficul de arme de foc este limitată din același motiv. Abordările naționale diferite împiedică operațiunile transfrontaliere comune, precum livrările supravegheate.

Mai ales în Europa de Sud-Est, sunt încă necesare eforturi semnificative pentru ca administrațiile naționale să se alinieze la cele mai înalte standarde și să asigure un control eficient al armelor de foc. Printre altele, trebuie create baze de date naționale, trebuie constituite capacitățile balistice pentru asigurarea condițiilor de stocare și trebuie organizate campanii de predare voluntară. Din punctul de vedere al guvernantei, raportul de evaluare a Planului de acțiune 2015-2019 realizat de Comisie precizează că „cooperarea dintre UE și

¹⁷ COM(2017) 737 final, 12.12.2017.

¹⁸ C(2018) 2197 final, 17.4.2018.

¹⁹ Nu există un punct focal în Bulgaria, Cipru, Estonia, Irlanda, Letonia, Lituania, Malta.

²⁰ Nu există un punct focal în Serbia și în Bosnia și Herțegovina.

²¹ „Orientări pentru bune practici în vederea creării de puncte focale naționale privind armele de foc în cadrul statelor membre ale UE”, 15.5.2018, Documentul 8586/18 al Consiliului.

²² Protocolul din 31 mai 2001 împotriva fabricării și traficului ilegale de arme de foc, piese și componente ale acestora, precum și de muniții, adițional la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate. Decizia Consiliului din 11 februarie 2014 privind încheierea, în numele Uniunii Europene, a Protocolului împotriva fabricării și traficului ilegale de arme de foc, piese și componente ale acestora, precum și de muniții, adițional la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate; JO L89, 25.3.2014, p.7.

regiunea Europei de Sud-Est rămâne dificilă din cauza existenței unei multitudini de părți interesate, care nu sunt întotdeauna coordonate” și evidențiază „o dublare inutilă a reuniunilor,” și „lipsa unei abordări bugetare integrate și cuprinzătoare la nivelul UE”.

De asemenea, apar noi tendințe la nivelul UE și în rândul vecinilor europeni, care se confruntă deseori cu provocări similare. Printre aceste tendințe se numără modificări ale tehnicilor care vizează transformarea armelor cu gloanțe oarbe sau cu gaz sau a armelor de alarmă în arme de foc și noi metode de disimulare. Totodată, infractorii încearcă să eludeze legislația schimbând țeava armelor de calibru Flobert (arme de calibru și putere mică, destinate reprezentanților), care pot fi procurate cu ușurință. În viitor, perfecționările tehnologice ale imprimării 3D ar putea facilita fabricarea ilicită de arme. Se dezvoltă noi modele de distribuție, precum traficul de componente ale armelor de foc prin servicii poștale și de curierat, ceea ce a condus, în special, la reducerea exporturilor de arme tradiționale, utilizate în conflicte, din Balcanii de Vest și la creșterea importurilor de arme noi din Europa de Vest către Balcani sau la creșterea importurilor de componente esențiale nemarcate din Statele Unite. Conflictele armate din vecinătatea estică a UE creează, de asemenea, surse potențiale de pătrundere a armelor ilicite în UE.

Conflictele armate îndelungate, cu ample repercusiuni la nivel regional, din Orientul Mijlociu și Africa de Nord (MENA) sunt în continuare alimentate de acțiunile de deturnare a armelor de foc și de traficul de arme de foc. În această regiune, traficul de arme de foc este facilitat de mai mulți factori, precum stocurile cu nivel scăzut de securitate și deturnarea armelor de foc legale care provin, de asemenea, din producția legală și din exporturile autorizate ale statelor membre ale UE. În Africa, traficul de arme de foc contribuie la instabilitatea regiunii.

3. INIȚIATIVE ALE UE²³

De mult timp, UE a identificat traficul de arme de foc drept o amenințare majoră pentru cetățeni. Prin urmare, Comisia a definit o politică specifică pentru abordarea acestei probleme în Comunicarea sa din 2013 privind armele de foc²⁴ și în Agenda europeană privind securitatea din 2015²⁵. În 2014, statele membre au elaborat primul plan operațional de acțiune privind infracțiunile, în cadrul **Platformei multidisciplinare europene împotriva amenințărilor infracționale (EMPACT - „Arme de foc”)**, în contextul ciclului de politici ale UE 2014-2018, în cadrul secțiunii „Arme de foc”.²⁶

Începând din 2002, UE a furnizat asistență statelor din Balcanii de Vest, printr-o serie de decizii consecutive ale PESC ale Consiliului care prevedeau acordarea de finanțare în valoare totală de aproape 30 de milioane EUR pentru proiecte de control al armelor de calibru mic. Activitățile vizate au acoperit multiple domenii, contribuind la controlul mai eficient al armelor de calibru mic și la combaterea și prevenirea traficului de arme. Cea mai recentă astfel de decizie PESC a Consiliului, reprezentând un quantum fără precedent de 11,8 milioane EUR, a fost propusă de Înaltul Reprezentant și adoptată de Consiliu în

²³ A se vedea anexa 1 pentru informații suplimentare.

²⁴ Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European „Armele de foc și securitatea internă a UE: protejarea cetățenilor și combaterea traficului ilicit”, COM(2013) 716 din 21.10.2013.

²⁵ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, COM(2015) 185 final din 28.4.2015.

²⁶ Doc. 16726/3/13 REV 3 RESTREINT UE/EU RESTRICTED.

decembrie 2019 și este valabilă timp de 4 ani. Principalul partener de implementare pentru UE a asistenței acordate regiunii a fost Biroul de control pentru Europa de Sud-Est și de Est asupra armelor de calibru mic și a armamentului ușor (SEESAC²⁷). Acesta a aplicat o abordare regională cuprinzătoare în ceea ce privește controlul armelor de foc în regiune, inclusiv în ceea ce privește îmbunătățirea marcării, a urmăririi și a ținerii evidențelor, îmbunătățirea aplicării legii, îmbunătățirea securității fizice și a gestionării stocurilor, sensibilizarea și politica de gen și transparența exporturilor de arme. Acest sprijin susținut, de lungă durată acordat Balcanilor de Vest a contribuit la consolidarea încrederii în rândul autorităților naționale din regiune și a contribuit la îmbunătățirea cooperării regionale.

În decembrie 2014, UE și partenerii săi din Balcanii de Vest au aprobat **un plan de acțiune privind traficul ilicit de arme de foc între UE și regiunea Europei de Sud- Est** pentru perioada 2015-2019²⁸. În urma atacurilor teroriste de la Paris, Comisia a propus, în noiembrie 2015, consolidarea suplimentară a cadrului juridic al UE pentru a elimina o serie de lacune, ceea ce a condus la o revizuire a Directivei privind armele de foc. Totodată, Comisia a publicat un nou „**Plan de acțiune al UE împotriva traficului și utilizării ilegale de arme de foc și explozivi**”²⁹.

În 2018, Comunicarea comună a Comisiei și a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, intitulată „**Elemente pentru o Strategie a UE împotriva armelor de foc, a armelor de calibru mic și a armamentului ușor și a muniției aferente**”³⁰ a fost aprobată de Consiliu, devenind o strategie oficială a UE.³¹

Disponibilitatea autorităților din Balcanii de Vest de a aborda împreună lacunele rămase, printr-o abordare regională, s-a concretizat recent prin elaborarea Foii de parcurs pentru o soluție durabilă la posesia ilicită, utilizarea abuzivă și traficul de SALW/arme de foc și de muniție aferentă (denumită în continuare foaia de parcurs regională³²), adoptată la summitul de la Londra desfășurat la 10 iulie 2018 în cadrul procesului de la Berlin. Această inițiativă a beneficiat ulterior de sprijin financiar din partea UE prin Decizia Consiliului din 19 noiembrie 2018³³.

²⁷ SEESAC a fost înființat în 2002 și reprezintă o inițiativă comună a PNUD și a Consiliului de Cooperare Regională.

²⁸ 14 noiembrie 2014, documentul 15516/14 al Consiliului, adoptat de Consiliu la 4 și 5 decembrie 2014 (documentul 16526/14 al Consiliului), Forumul ministerial UE-Balcanii de Vest privind justiția și afacerile interne, desfășurat la Belgrad, la 12 decembrie 2014.

²⁹ COM(2015) 624 final, 2.12.2015.

³⁰ JOIN(2018) 17 final, 1.6.2018.

³¹ Concluziile Consiliului din 19 noiembrie 2018 – Documentul nr. 13581/18.

³² Foaia de parcurs a fost elaborată cu sprijinul SEESAC de către autoritățile din Balcanii de Vest, printr-un proces consultativ. Aceasta a fost adoptată la summitul de la Londra desfășurat la 10 iulie 2018 în cadrul procesului de la Berlin, de către șefii de stat și de guvern din Balcanii de Vest.

³³ Decizia (PESC) 2018/1788 a Consiliului din 19 noiembrie 2018 în sprijinul Biroului de control pentru Europa de Sud-Est și de Est asupra armelor de calibru mic și a armamentului ușor (SEESAC) pentru punerea în aplicare a foii de parcurs regionale privind combaterea traficului ilicit de arme în Balcanii de Vest, JO L 293, 20.11.2018, p. 11.

Acțiunile desfășurate de statele membre ale UE și de statele terțe în domeniul aspectelor legate de asigurarea respectării legii în combaterea traficului de arme de foc s-au realizat în principal prin intermediul EMPACT - „Arme de foc”. Acțiunile au vizat dezvoltarea capacităților naționale de combatere a traficului de arme de foc, precum și dezvoltarea schimbului operațional de informații cu statele membre și Europol și a operațiunilor comune de control.

Prin intermediul Fondului pentru securitate internă - Poliție, Comisia a sprijinit financiar și a promovat o serie de studii, precum programele de cercetare EFFECT,³⁴ FIRE³⁵ și SAFTE³⁶, cu scopul de a îmbunătăți cunoștințele privind traficul ilicit de arme de foc, acoperind, printre altele, traficul online și deturnarea comerțului legal. Comisia a finanțat programul global privind armele de foc al UNODC, care vizează colectarea și analizarea de informații și date cantitative și calitative privind traficul de arme de foc³⁷.

Prin intermediul Instrumentului care contribuie la stabilitate și pace (IcSP), Comisia a finanțat și activitatea Programului global pentru arme de foc al UNODC, în vederea punerii în aplicare a Convenției ONU împotriva criminalității transnaționale organizate și a Protocolului ONU privind armele de foc în țările partenere. De asemenea, INTERPOL a primit sprijin financiar pentru crearea și dezvoltarea Registrului de arme ilicite și a sistemului de gestionare a urmăririi (iARMS).

Comisia și Consiliul au sprijinit, de asemenea, colectarea voluntară de arme de foc ilicite, distrugerea surplusului de arme și muniții, siguranța fizică și gestionarea stocurilor, dezvoltarea capacităților pentru marcare, ținerea evidențelor și urmărire, dezvoltarea capacităților pentru controlul exporturilor de arme și sprijinul pentru monitorizarea embargoului și urmărirea armelor deturnate.

4. UN NOU PLAN DE ACȚIUNE AL UE PENTRU PERIOADA 2020-2025

4.1. Stabilirea indicatorilor și raportarea

Planurile de acțiune precedente nu au inclus **indicatori** corespunzători, ceea ce a îngreunat evaluarea punerii lor în aplicare. În 2018, partenerii din Balcanii de Vest și mai multe state membre ale UE au definit indicatori utili în contextul foii de parcurs regionale. Acești indicatori, elaborați de autoritățile din Balcanii de Vest cu sprijinul SEESAC, au fost apreciați de toate părțile interesate implicate.

Comisia propune folosirea unor indicatori similari pentru evaluarea și monitorizarea eficienței noului plan de acțiune pentru combaterea traficului de arme de foc, cu colectarea sistematică a

³⁴ *Examination of Firearms and Forensics in Europe and across Territories*, ed. prof. Erica Bowen și Dr Helen Poole, Universitatea din Coventry, Universitatea din Calabria, Arquebus Solutions Ltd, 2016.

³⁵ „Fighting Illicit Firearms Trafficking Routes and Actors at European Level” (Combaterea rutelor și a actorilor din domeniul traficului ilicit de arme de foc la nivel european), ed. Ernesto U. Savona, Marina Mancuso, Transcrime – Università Cattolica del Sacro Cuore, 31.3.2017.

³⁶ *Triggering Terror: Triggering Terror: Illicit Gun Markets and Firearms Acquisition of Terrorist Networks in Europe*, ed. Nils Duquet, Institutul Flamand pentru Pace, 17 aprilie 2018.

³⁷ UNODC (2020), „Global Study on Firearms Trafficking” (Studiu global privind traficul de arme de foc), Viena: UNODC, disponibil la adresa <https://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/firearms-study.html>.

datelor privind infracțiunile și justiția penală la nivelul tuturor autorităților de aplicare a legii (poliția, autoritățile vamale, parchetul și serviciile judiciare). Printre acești indicatori se numără respectarea legislației UE, numărul de arme confiscate, numărul de urmăriri penale și de condamnări pentru traficul de arme de foc, numărul de licențe de export și de verificări ulterioare livrării, numărul de puncte focale privind armele de foc create, numărul de arme predate, legalizate, dezactivate sau distruse (a se vedea anexa 4 pentru informații suplimentare). Acolo unde este relevant, indicatorii corespunzători sunt menționați mai jos, după fiecare acțiune.

În fiecare an, în conformitate cu Decizia (PESC) 2018/1788 a Consiliului, Comisia Europeană le va solicita statelor membre ale UE și partenerilor din Europa de Sud-Est să furnizeze date privind indicatorii de performanță, însoțite, după caz, de dovezi concrete (de exemplu, privind distrugerile), pentru a dispune de o evaluare actualizată a activităților anuale. Comisia va sprijini autoritățile competente prin elaborarea de metodologii și de îndrumări clare pentru raportarea acestor informații, în strânsă cooperare cu EMPACT - „Arme de foc”.

4.2. Priorități generale

4.2.1. Prioritatea 1: protejarea pieței legale și limitarea deturnărilor

Comisia Europeană își va intensifica angajamentul de a se asigura că **Directiva privind armele de foc** și actele delegate și de punere în aplicare aferente acesteia sunt transpuse corect și sunt aplicate efectiv de toate statele membre. Comisia va folosi în continuare toate atribuțiile conferite de tratat în acest scop. Punerea în aplicare a Directivei privind armele de foc de către statele membre este o prioritate. Comisia încurajează partenerii din Europa de Sud-Est să își alinieze pe deplin legislația privind controlul juridic la standardele UE și la cele internaționale. **[Acțiunea 1.1 – ICP 1]** Pentru a veni în sprijinul statelor membre și al partenerilor din Europa de Sud-Est, Comisia va elabora, împreună cu Europol, un tabel de referință privind armele de foc la nivelul UE, care să permită o clasificare simplă a armelor de foc potrivit categoriilor UE. **[Acțiunea 1.2]**

În conformitate cu cerințele prevăzute în Directiva privind armele de foc, la începutul anului 2021 Comisia va publica un raport privind aplicarea acesteia. În raport se vor analiza modalitățile prin care pot fi abordate în mod optim **amenințările emergente și viitoare**, mai ales în ceea ce privește armele de foc „Flobert” și imprimarea 3D a armelor de foc. **[Acțiunea 1.3]**

Comisia va efectua o evaluare a impactului în ceea ce privește legislația UE privind **controalele importurilor și exporturilor de arme de foc pentru uz civil** **[Acțiunea 1.4 – ICP 6]**, în special pentru a examina modalitățile de îmbunătățire a trasabilității (marcaje armonizate pentru importuri), pentru a asigura schimbul de informații între autoritățile naționale cu scopul de a evita eludarea interdicțiilor de export și pentru a îmbunătăți securitatea procedurilor de control al importurilor și exporturilor de arme de foc (proceduri simplificate mai clare). Comisia va examina modalitățile prin care poate fi asigurată consecvența între Regulamentul nr. 258/2012 și Directiva privind armele de foc, de exemplu, pentru a aborda mai bine importurile de arme de alarmă și de semnalizare care pot fi transformate cu ușurință sau pentru a efectua controale ale exporturilor în cazul tuturor armelor vizate de directivă. Pentru a asigura punerea în aplicare corespunzătoare a normelor sale, Comisia intenționează, de asemenea, să asigure aplicabilitatea regimului de protecție a

avertizorilor instituit prin Directiva (UE) 2019/1937³⁸ în cazul persoanelor care raportează încălcări ale Regulamentului (UE) nr. 258/2012, astfel cum a fost modificat.

În sfârșit, pentru a sprijini punerea în aplicare a convențiilor internaționale relevante ale ONU,³⁹ Comisia va consolida capacitatea țărilor partenere de a pune în aplicare controale eficiente privind armele de foc și își va intensifica angajamentul de **a asigura convergența către standardele cele mai ridicate**, pentru a garanta urmărirea eficientă și pentru a evita pătrunderea armelor de foc pe piețe ilicite. **[Acțiunea 1.5 – ICP 1]**

4.2.2. Prioritatea 2: obținerea unei imagini de ansamblu mai bune pe baza informațiilor disponibile

Comisia reiterează recomandarea adresată statelor membre de **a introduce în mod sistematic în Sistemul de Informații Schengen** informațiile privind armele de foc pierdute și furate, precum și armele vândute care ar putea fi transformate cu ușurință în arme de foc, precum și recomandarea de **a consulta acest sistem** atunci când confiscă o armă. **[Acțiunea 2.1 – ICP 9.8]** Comisia va sprijini inițiativele care permit căutările și/sau introducerile de date simultane de către autoritățile naționale în Sistemul de Informații Schengen și în sistemul iARMS al INTERPOL și îndeamnă statele membre să răspundă solicitării de voluntari lansate de INTERPOL pentru testarea noilor caracteristici. **[Acțiunea 2.2 – ICP 9.6]** Este extrem de important ca toate informațiile de natură operațională și strategică, precum și informațiile referitoare la riscuri care prezintă relevanță pentru autoritățile vamale să fie transmise în mod automat în sistemul comun de gestionare a riscurilor în domeniul vamal (CRMS). **[Acțiunea 2.3 – ICP 9.9]** Statele membre și partenerii din Europa de Sud-Est ar trebui să înregistreze în mod sistematic armele de foc furate și pierdute în iARMS. **[Acțiunea 2.4 - ICP 9.6]**

Pornind de la proiectul pus în aplicare de UNODC, Comisia va lua măsuri pentru instituirea unei **colectări sistematice și armonizate a datelor privind confiscările de arme de foc** **[Acțiunea 2.5 – ICP 4]** și va publica statistici anuale, așa cum se procedează în vederea analizării confiscărilor de droguri⁴⁰. Acest proces le-ar furniza informații utile autorităților de aplicare a legii, în special pentru a le ajuta să identifice noi tendințe în ceea ce privește traficul și să stabilească profiluri de risc îmbunătățite. În acest scop și pornind de la activitatea pregătitoare desfășurată de diferiți actori precum Europol, Frontex, UNODC, EMPACT - „Arme de foc” și partenerii din Europa de Sud-Est, Comisia va propune un formular comun de raportare a confiscărilor. De asemenea, în cooperare cu Europol, Comisia va analiza fezabilitatea introducerii, la nivelul UE, a unui instrument de urmărire în timp real a **incidentelor în care sunt implicate arme de foc** cu scopul de a deține în permanență o situație actualizată. **[Acțiunea 2.6 – ICP 10]** În acest scop, Comisia se va inspira din proiectul

³⁸ Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii, JO L 305/17, 26.11.2019.

³⁹ A se vedea anexa 1.

⁴⁰ Articolele 5 și 5a din Regulamentul (CE) nr. 1920/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 privind Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie, JO L 376, 27.12.2006.

FIRE 2017, finanțat de UE,⁴¹ și din platforma de monitorizare a violenței armate care acoperă Europa de Sud-Est⁴².

De asemenea, traficul de arme de foc se poate desfășura pe piețe de pe internetul negru. Comisia va pune în aplicare acțiunea pregătitoare propusă de Parlamentul European cu privire la monitorizarea 24 de ore din 24, 7 zile din 7, a internetului negru. **[Acțiunea 2.7]** În plus, în cadrul ciclului de politici ale UE, Europol va sprijini în continuare statele membre în vederea colectării de informații și a formării unei imagini de ansamblu corecte cu privire la utilizarea internetului negru pentru comerțul ilicit cu arme de foc.

4.2.3. Prioritatea 3: creșterea presiunii asupra piețelor infracționale

Comisia îndeamnă statele membre și partenerii din Europa de Sud-Est să finalizeze procesul de creare a unor **puncte focale privind armele de foc**, bine pregătite și dotate cu personal, în fiecare jurisdicție, astfel cum se recomandă în Orientările pentru bune practici elaborate de experții naționali⁴³. **[Acțiunea 3.1 – ICP 7.1]** Aceste puncte focale ar trebui să fie asociate în mod sistematic la punerea în aplicare a Programului de acțiune al ONU privind armele de calibru mic și armamentul ușor și a Instrumentului internațional de urmărire. Pentru a facilita cooperarea la nivelul UE și la nivel internațional, Comisia va publica un tablou de bord al acestor puncte focale, în care va preciza în mod clar datele de contact și competențele acestora. **[Acțiunea 3.2 – ICP 7.1]**

Comisia le solicită tuturor statelor membre care nu au făcut încă acest lucru⁴⁴ să ratifice **Protocolul ONU privind armele de foc**, care facilitează și consolidează cooperarea, cu scopul de a preveni, a combate și a eradică fabricarea și traficul ilicite de arme de foc. **[Acțiunea 3.3 – ICP 1.5]** De asemenea, Comisia va declanșa o consultare a părților interesate cu scopul de a examina existența unor eventuale lacune în cadrul legislativ și de a evalua necesitatea instituirii unor **standarde comune în materie de drept penal cu privire la traficul de arme de foc** și la fabricarea ilicită, în conformitate cu articolul 83 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. **[Acțiunea 3.4 – ICP 1.5 și 8]** În acest context, Comisia va examina fezabilitatea introducerii unor norme privind cooperarea polițienească pentru a asigura o urmărire mai sistematică a armelor confiscate, pentru a face schimb de informații în afara unor anchete specifice, pentru a face schimb de date balistice cu mai multă ușurință și în mod mai sistematic sau pentru a efectua livrări supravegheate.

Comisia invită statele membre și partenerii din Europa de Sud-Est să **amelioareze cooperarea dintre autoritățile de aplicare a legii (autoritățile vamale, poliția și poliția de frontieră), dar și cu procurorii și cu criminaliștii**, pentru a aborda principalele surse și rute ale armelor de foc ilicite, având ca sursă de inspirație rețeaua de experți în materie de arme de foc în Europa de Sud-Est **[Acțiunea 3.5 – KPI 3]** Statele menționate ar trebui să dezvolte

⁴¹ „*Fighting Illicit Firearms Trafficking Routes and Actors at European Level*”, op. cit.

⁴² <http://www.seesac.org/AVMP> Decizia de finanțare: Decizia (PESC) 2019/2111 a Consiliului din 9 decembrie 2019 de sprijinire a activităților SEESAC de dezarmare și control al armelor în Europa de Sud-Est, prin care se reduce amenințarea reprezentată de armele de calibru mic și armamentul ușor ilicite și muniția aferentă, JO L 318, 10.12.2019.

⁴³ A se vedea nota de subsol 21 de mai sus.

⁴⁴ Germania, Irlanda, Luxemburg, Malta. Toți partenerii din Europa de Sud-Est au ratificat protocolul sau au aderat la acesta.

semnificativ cunoștințele de specialitate ale autorităților lor de aplicare a legii în ceea ce privește amenințarea pe care o reprezintă armele de foc, cadrul juridic și instrumentul de cooperare internațională, valorificând în special oportunitățile de formare oferite de CEPOL și elaborând activități de formare în cascadă pentru a îmbunătăți valoarea adăugată a acestora. **[Acțiunea 3.6 – ICP 7.2]**

Comisia invită Europol, statele membre și partenerii din Europa de Sud-Est să acorde atenție cazurilor în care sunt implicate arme de foc în cadrul operațiunilor de patrulare cibernetică și al acțiunilor de combatere a **piețelor de pe internetul negru**, printr-o coordonare strânsă a Zilei de acțiune comună pentru patrulare cibernetică și prin investigații pe internetul negru împreună cu echipa dedicată din cadrul Europol. **[Acțiunea 3.7 – ICP 9.4]**

De asemenea, Comisia va îmbunătăți **cooperarea dintre autoritățile de aplicare a legii și operatorii din domeniul serviciilor poștale și de curierat**, pentru a asigura o supraveghere mai strictă a livrărilor care conțin arme de foc sau componente ale acestora. Aceasta va analiza în special măsura în care se poate folosi inteligența artificială pentru a identifica mai eficient, în principal prin scanare cu raze x, componentele de arme ascunse în livrările de mici dimensiuni. **[Acțiunea 3.8]** De asemenea, Comisia va propune un memorandum de înțelegere la nivelul UE între operatorii de servicii de curierat și autoritățile polițienești și vamale, pentru a îmbunătăți comunicarea datelor referitoare la armele de foc și la componentele lor și modul în care acestea se pot sprijini reciproc, pe baza celor mai bune practici deja puse în aplicare la nivel național. **[Acțiunea 3.9]** Se vor crea astfel condiții echitabile, evitându-se apariția unor operatori cu controale mai puțin stricte.

4.2.4. Prioritatea 4: intensificarea cooperării internaționale

Este necesară intensificarea cooperării dintre partenerii din UE și cei din afara UE, în conformitate cu prioritățile prevăzute în Strategia UE împotriva armelor de foc, a armelor de calibru mic și a armamentului ușor ilicite și a muniției aferente din 2018⁴⁵.

Trebuie intensificată în special **cooperarea cu țările din Africa de Nord și din Orientul Mijlociu**.

Ar trebui aprofundată cooperarea cu Tunisia, Liban și Iordania în ceea ce privește urmărirea armelor și îmbunătățirea controlului asupra armelor. Comisia va lucra în strânsă cooperare cu Înalțul Reprezentant și le solicită statelor membre să mobilizeze mai mult personal pentru furnizarea de asistență tehnică țărilor din Africa de Nord și din Orientul Mijlociu. **[Acțiunea 4.1]** Turcia, care este considerată țară de origine pentru numeroase arme cu gaz și de alarmă care pot fi transformate cu ușurință și, deci, sunt ilicite, ar trebui să fie vizată, la rândul său, de această cooperare. **[Acțiunea 4.2].** În **Africa**, mai ales în regiunea Sahel, va fi încurajată îmbunătățirea securității fizice și a gestionării stocurilor, a evidențelor și a controlului armelor. **[Acțiunea 4.3]** Schimburile de bune practici cu Europa de Sud-Est sunt deja în curs de desfășurare.

Ținând cont de riscul ridicat de trafic de arme de foc în **Europa de Sud-Est** (înțelesă ca incluzând partenerii din Balcanii de Vest care nu sunt state membre ale UE, Ucraina și Moldova), de particularitățile asociate contextului geopolitic, de numărul ridicat și de tipul actorilor naționali și internaționali implicați, precum și de instabilitatea actuală din Europa de Est, raportul de evaluare a planului de acțiune 2015-2019 a demonstrat că este nevoie de un

⁴⁵ A se vedea nota de subsol 30 de mai sus.

nou plan de acțiune. Acest nou plan de acțiune a fost recomandat și de delegații tuturor partenerilor participanți la cea de a treia reuniune a Comitetului mixt format din experți în arme de foc din Uniunea Europeană și experți din Europa de Sud-Est, care a avut loc la Bruxelles, la 24 septembrie 2018. De asemenea, raportul de evaluare a evidențiat necesitatea implicării Ucrainei și a Moldovei într-un cadru mai amplu și coerent de cooperare împotriva amenințărilor comune pe care le reprezintă traficul ilicit de arme de foc în întreaga regiune. Acest demers răspunde totodată solicitării Consiliului de a implica Ucraina în planurile de acțiune operaționale relevante din cadrul ciclului UE de elaborare a politicilor pentru criminalitatea internațională gravă și organizată⁴⁶. În ceea ce privește Ucraina, planul de acțiune va lua în considerare sprijinul acordat de UE⁴⁷ pentru susținerea eforturilor Ucrainei de a combate traficul ilicit de arme, de muniții și de explozivi, în cooperare cu OSCE și SEESAC⁴⁸. Comisia sprijină, prin intermediul finanțării din partea UE, activitățile legate de gestionarea integrată a frontierelor și de combaterea traficului, inclusiv prin misiunea de asistență la frontieră a Uniunii Europene în Moldova și Ucraina. Activitatea desfășurată de Conflict Armament Research în Ucraina, sprijinită prin Decizia (PESC) 2017/2283 a Consiliului, este în curs.

Prin urmare, în cadrul acestui plan de acțiune, Comisia propune acțiuni detaliate specifice și măsuri de guvernare pentru Europa de Sud-Est (a se vedea secțiunea 5 de mai jos) care să fie urmărite în strânsă cooperare cu Înaltul Reprezentant și în consultare cu partenerii.

5. ACȚIUNI SPECIFICE PENTRU EUROPA DE SUD-EST ȘI PENTRU COOPERAREA ACESTEIA CU UE

5.1. Adaptarea activităților la specificul regiunii

După cum s-a precizat în secțiunea 2, evaluarea planului de acțiune al UE pentru Europa de Sud-Est 2015-2019⁴⁹ a demonstrat că ambele părți se confruntă cu provocări comune și că o cooperare regională aprofundată este esențială pentru a combate mai bine dimensiunea transnațională a traficului ilicit de arme de foc în regiune.

Activitățile desfășurate în 2018 în vederea elaborării foii de parcurs regionale, sprijinite de Franța și Germania, au avut la bază o abordare consensuală și participativă a tuturor partenerilor din Balcanii de Vest. Au fost identificate numeroase obiective și scopuri pertinente, care ar prezenta relevanță în cadrul unui plan de acțiune. Pornind de la aceste premise, Comisia propune în anexa 3 o serie de activități specifice, care integrează foaia de parcurs, în conformitate cu Decizia Consiliului de finanțare a aplicării acesteia⁵⁰.

⁴⁶ Concluziile Consiliului privind consolidarea cooperării dintre Uniunea Europeană și Ucraina în materie de securitate internă. Doc.15615/17 din 11.12.2017.

⁴⁷ Decizia (PESC) 2019/2009 a Consiliului din 2 decembrie 2019 de sprijinire a eforturilor Ucrainei de combatere a traficului ilicit de arme, muniții și explozivi, în cooperare cu OSCE; *JO L 312, 3.12.2019, p. 42.*

⁴⁸ A se vedea Deciziile (PESC) 2018/1788, (PESC) 2019/2111 și (PESC) 2019/2113 ale Consiliului, care acordă sprijin pentru Moldova, Belarus și Ucraina.

⁴⁹ A se vedea nota de subsol 5 de mai sus.

⁵⁰ Decizia (PESC) 2018/1788 a Consiliului din 19 noiembrie 2018 în sprijinul Biroului de control pentru Europa de Sud-Est și de Est asupra armelor de calibru mic și a armamentului ușor (SEESAC) pentru punerea în aplicare a foii de parcurs regionale privind combaterea traficului ilicit de arme în Balcanii de Vest, *JO L 293, 20.11.2018, p. 11.*

Toate jurisdicțiile din regiune se confruntă cu provocări similare. Cu toate acestea, nu toți partenerii își vor atinge obiectivele în același ritm, iar diferitele niveluri de progres vor implica niveluri de ambiție diferite. La momentul oportun, acțiunile respective ar trebui să includă, într-un mod adecvat, și Ucraina și Moldova. Comisia, în cooperare cu Înaltul Reprezentant, va purta discuții cu aceste două țări cu privire la modalitățile și mijloacele de a le integra în cadrul general.

Aceste acțiuni specifice Europei de Sud-Est au fost definite de autoritățile din Balcanii de Vest prin elaborarea și adoptarea foii de parcurs regionale, anexată la Decizia (PESC) 1788/2018 a Consiliului. Urmărind obiectivul general al Planului de acțiune – combaterea traficului ilicit de arme de foc și muniții, aceasta pune accentul pe trei direcții principale, oferind mai multă claritate și structură decât Planul de acțiune 2015-2019, în special pentru abordarea lacunelor și a inconsecvențelor juridice rămase în ceea ce privește controlul asupra armelor de foc, care îngreunează cooperarea polițienească și judiciară:

- armonizarea cadrului juridic, modernizarea structurii administrative și facilitarea consolidării capacităților;
- îmbunătățirea securității stocurilor și reducerea stocurilor;
- eficientizarea activităților de asigurare a respectării legii, prin facilitarea cooperării operaționale, a schimbului de informații și a cooperării în domeniul analizei balistice.

5.2. O guvernanta modernizată pentru atingerea eficientă a obiectivelor

Pentru a realiza integral aceste activități, toți partenerii trebuie să învețe din lecțiile trecutului, în special prin instituirea unui nou tip de guvernanta care să evite suprapunerile sau lipsa de coordonare.

5.2.1. Satisfacerea nevoilor de finanțare pentru a face față provocărilor

Comisia se angajează să își intensifice cooperarea cu țările partenere din Europa de Sud-Est și să aloce resurse financiare dedicate pentru a le ajuta să atingă standardele necesare. Pe lângă suma de 11,8 milioane EUR acordată de Consiliu în decembrie 2019⁵¹, Comisia intenționează să mobilizeze și să aloce resurse disponibile din Fondul pentru securitate internă și din instrumentul de asistență pentru preaderare pentru a răspunde celor mai urgente provocări. În contextul negocierilor cadrului financiar multianual, Comisia le solicită statelor membre să răspundă nevoilor prin convenirea unor soluții bugetare ambițioase și mobilizarea experților naționali pe teren.

Comisia, împreună cu Înaltul Reprezentant, va crea un **comitet director al principalilor parteneri de punere în aplicare și donatori**, care să includă reprezentanți ai statelor membre, Serviciul European de Acțiune Externă, agențiile relevante ale Organizației Națiunilor Unite (UNDP și UNODC) și NATO. Obiectivul urmărit de acest comitet director ar fi acela de a asigura coordonarea strategică globală a donatorilor, inclusiv a celor care nu fac parte din comitetul director al Fondului fiduciar cu parteneri multipli al ONU pentru punerea în aplicare a foii de parcurs. Comisia, în consultare cu guvernele țărilor din regiune, va propune un memorandum de înțelegere între participanții respectivi, în scopul de a se ajunge la decizii comune pentru proiectele care urmează să fie finanțate. Respectând pe deplin

⁵¹ Decizia (PESC) 2019/2111 a Consiliului din 9 decembrie 2019 de sprijinire a activităților SEESAC de dezarmare și control al armelor în Europa de Sud-Est, prin care se reduce amenințarea reprezentată de armele de calibru mic și armamentul ușor ilicite și muniția aferentă, JO L 318, 10.12.2019.

autonomia juridică a donatorilor și procedurile decizionale aplicabile în temeiul tratatelor, un astfel de memorandum ar putea stabili modul în care comitetul ar urma să elaboreze o planificare bugetară la nivel regional și național și să primească raportări financiare consolidate cu privire la toate activitățile și instrumentele relevante. Donatorii și părțile interesate ar beneficia astfel de o imagine cuprinzătoare și actualizată asupra activităților planificate sau puse în aplicare, precum și asupra costului acestora. Pentru a asigura sinergii între eforturile întreprinse și o legătură efectivă cu SEESAC, va fi intensificată activitatea de coordonare a donatorilor la nivel local și se va asigura o funcție de coordonare, în special prin desemnarea unui coordonator regional în domeniul armelor de foc care să lucreze într-una dintre delegațiile UE din Europa de Sud-Est, de exemplu, în delegația UE de la Belgrad.

5.2.2. O coordonare holistică pentru punerea în aplicare a activităților în Europa de Sud-Est

Pentru a îmbunătăți coordonarea, Comisia propune raționalizarea activității organismelor existente. Direcția politică ar trebui să fie imprimată în continuare de Consiliu pe teritoriul UE, precum și de reuniunile ministeriale între UE și țările partenere din Europa de Sud-Est în domeniul justiției și al afacerilor interne și, după caz, în domeniul afacerilor externe, precum și în alte domenii.

Pentru a se asigura coordonarea strategică regională a activităților, ar trebui ca toate organismele interministeriale naționale care reunesc toate instituțiile relevante pentru controlul armelor de calibrul mic (comisiile privind armele de calibrul mic) să se întâlnească în continuare, în prezența reprezentanților UE. Astfel cum se obișnuiește în prezent, reuniunile de coordonare a foii de parcurs ar fi organizate împreună cu aceștia și ar facilita examinarea progreselor înregistrate în punerea în aplicare a foii de parcurs, comunicarea lecțiilor învățate și discutarea acoperirii lacunelor rămase.

La nivelul autorităților regionale de aplicare a legii, ar fi oportună, de asemenea, raționalizarea diferitelor organisme existente⁵². Comisia recomandă ca reuniunile comune dintre experții din UE și cei din Europa de Sud-Est să se desfășoare în cadrul EMPACT - „Arme de foc”, la care țările partenere din Balcanii de Vest sunt deja invitate.

Comisia le solicită autorităților de la toate nivelurile să trimită participanți care au primit un mandat clar, care să le permită să adopte o poziție și să își asume angajamente sau să aducă o contribuție cu privire la rezultatele posibile.

În sfârșit, în ceea ce privește gestionarea administrativă, începând din 2002 SEESAC a facilitat mai ales procesele desfășurate de comisiile privind armele de calibrul mic și de rețeaua de experți în arme de foc din Europa de Sud-Est, precum și coordonarea foii de parcurs regionale. Acesta a furnizat asistență tehnică substanțială partenerilor din regiune, care a fost apreciată de toate părțile interesate de pe teren. Acest proces ar trebui să continue, în conformitate cu Deciziile (PESC) 2013/710, 2016/2356, 2018/1788 și 2019/2111 ale Consiliului, în spiritul transparenței cu privire la gestionarea globală a bugetului prin intermediul comitetului director al donatorilor. În special, planificarea reuniunilor și documentele bugetare și de raportare ar trebui să fie prezentate în conformitate cu abordarea integrată, după consultarea Comisiei.

⁵² Experții europeni în arme de foc, EMPACT - „Arme de foc”, Rețeaua de experți în arme de foc din Europa de Sud-Est și Grupul de experți în arme de foc din Europa de Sud-Est care face parte din aceasta, Comitetul mixt format din experți în arme de foc din UE și din țările partenere din Balcanii de Vest.

Comisia acordă cea mai mare importanță îndrumării și sprijinirii partenerilor în vederea îndeplinirii diferitelor angajamente și a utilizării indicatorilor pentru măsurarea rezultatelor, precum raportarea bianuală a progreselor înregistrate în punerea în aplicare a foii de parcurs regionale către SEESAC și evaluarea la jumătatea perioadei planificate a punerii în aplicare a foii de parcurs regionale în temeiul Deciziei (PESC) 2018/1788 a Consiliului. Prin urmare, Comisia va utiliza pe deplin efectul mobilizator al procesului de aderare pentru a discuta și a monitoriza măsurile adoptate în vederea punerii în aplicare a planului de acțiune. Aceasta înseamnă că reuniunile subcomitetelor din domeniul justiției și afacerilor interne, precum și rapoartele anuale de țară vor fi folosite pentru trecerea în revistă a progreselor înregistrate. Negocierile de aderare cu privire la capitolul 24 – Justiție, libertate și securitate vor fi folosite pentru a contribui la atingerea obiectivelor din planul de acțiune. În ceea ce privește țările care nu sunt vizate de extindere, progresele înregistrate vor fi dezbătute în contextul subcomitetelor din domeniul justiției și afacerilor interne, al platformelor privind statul de drept sau al altor forumuri existente.

6. CONCLUZII

Combaterea accesului ilicit la arme de foc trebuie să reprezinte o prioritate intertematică în materie de securitate pentru Uniunea Europeană, pentru statele sale membre și pentru partenerii săi. Acest fenomen creează nesiguranță fizică la nivel individual și sporește riscul de violență domestică, care poate escalada până la omucidere, sau riscul ca armele de foc să fie utilizate pentru comiterea de sinucideri. Combaterea accesului ilicit la arme de foc contribuie la abordarea altor forme de activități infracționale, precum terorismul, traficul ilicit de droguri, traficul de ființe umane, introducerea ilegală de migranți, pirateria maritimă, contrafacerea, infracțiunile ecologice sau criminalitatea organizată contra patrimoniului. Comisia le solicită Parlamentului European, Consiliului, statelor membre și țărilor partenere din Europa de Sud-Est să recunoască pe deplin nevoia de a intensifica acțiunile în acest domeniu la nivel național, la nivelul UE și prin intermediul cooperării internaționale.

Comisia consideră că natura cuprinzătoare și multidisciplinară a planului de acțiune poate asigura un cadru operațional coerent pentru UE și pentru statele sale membre în interiorul granițelor UE, precum și propuneri în materie de cooperare și asistență în vederea combaterii traficului de arme de foc în și cu Europa de Sud-Est.

Comisia invită în special toate instituțiile UE, autoritățile de aplicare a legii și părțile interesate, atât din UE, cât și din Europa de Sud-Est, să se ridice la înălțimea provocărilor menționate în cadrul prezentului plan de acțiune. Comisia invită Parlamentul European și Consiliul să aprobe prezentul Plan de acțiune și să sprijine și să valorifice întregul potențial al fiecărei priorități strategice.